Lietas arhīva Nr. CA-1758-19/16
ECLI:LV:RAT:2019:1120.C30563618.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2019.gada 20.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Valdis Vazdiķis,
tiesneses Madara Ābele un Gunta Ozoliņa
ar tiesas sēžu sekretāri Kristīni Vaļeiku,

piedaloties prasītāja /pers. A/ pārstāvei zvērinātai advokātei Dacei Vasiolekai un atbildētāja /pers. B/ pārstāvim zvērinātam advokātam Valdim Tīkmanim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 15.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 15.februāra spriedumu apmierināta prasība daļā par likumisko procentu piedziņu, pārējā prasības daļā tiesvedība izbeigta. No /pers. B/ par labu /pers. A/ piedzīti likumiskie procenti 17 779,19 *euro* par laika periodu no 2010.gada 20.janvāra līdz 2018.gada 8.maijam un tiesāšanās izdevumi 2171,11 *euro*, kopā piedzenot 19 950,29 *euro*.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka tiesvedība daļā par galvenā parāda piedziņu 35 706,94 *euro* ir izbeidzama, jo prasītājs ir atteicies no prasības šajā daļā.

Vienlaikus pirmās instances tiesa atzinusi, ka prasība daļā par likumisko procentu piedziņu ir pamatota, jo, neveicot samaksu pušu līgumā noteiktajā termiņā, atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, līdz ar to viņam ir iestājies likumā noteiktais pienākums maksāt likumiskos nokavējuma procentus. Par pareizu un Civillikumam atbilstošu pirmās instances tiesa atzinusi prasītāja veikto likumisko procentu aprēķinu par laika periodu no 2010.gada 20.janvāra līdz 2018.gada 8.maijam ar likmi 6 % gadā, kas ir 17 779,19 *euro*.

[2] Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 15.februāra spriedumu atbildētājs iesniedzis apelācijas sūdzību, norādot, ka pārsūdz spriedumu daļā par likumisko procentu piedziņu. Atbildētājs norādījis, ka tiesa nav vērtējusi prasības pamatā esošā dokumenta saturu un secīgi pušu gribu, noslēdzot un izpildot aizdevuma līgumu. Nauda tika aizdota, nenosakot procentus par tās lietošanu. Puses vienojoties pieļāva līguma termiņa pagarināšanu un padarīja to atkarīgu no kreditora gribas atprasīt savu naudu pēc nepieciešamības. Atbildētājs uzteikumu saņēma 2018.gada 25.aprīlī ar uzteikuma termiņu 2018.gada 3.maijs, tāpēc līdz 2018.gada 3.maijam nav iestājies parādnieka nokavējums. Kavēšanās celt prasību tiešā veidā ietekmē procentu pieaugumu, tālab prasītājs ir rīkojies pretēji labas ticības principam, nepieņemot atbildētāja piedāvājumu maksāt nokavējuma procentus no 2018.gada 3.maija līdz pamatsummas samaksai 2019.gadā.

[3] Prasītājs rakstveida paskaidrojumā par apelācijas sūdzību norādījis, ka apelācijas sūdzību neatzīst un uzskata par nepamatotu.

[4] Apelācijas instances tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzēja pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību, pamatojoties uz tajā ietvertajiem argumentiem un apsvērumiem.

Apelācijas instances tiesas sēdē prasītāja pārstāve uzturēja prasību daļā par nokavējuma procentu piedziņu, bet apelācijas sūdzību neatzina un lūdza noraidīt.

Motīvu daļa

[5] Izskatījusi lietu pēc būtības, uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarībā ar apelācijas sūdzību, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka prasība daļā par nokavējuma procentu piedziņu ir pamatota un apmierināma, bet apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Pirmās instances tiesas spriedums prasības daļā, kurā izbeigta tiesvedība nav ticis pārsūdzēts un stājies likumīgā spēkā, līdz ar to apelācijas instances tiesai iztrūkst tiesisks pamats revidēt pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā.

Pārbaudot lietas materiālus kopsakarībā ar apelācijas sūdzību, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka lietā ir strīds par to, kad atbildētājam iestājies pienākums samaksāt parādu un cēloniski, no kura brīža iestājies atbildētāja parāda samaksas nokavējums.

[7] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa noteic – gadījumā, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai, šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā šādā gadījumā var nenorādīt.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019.gada 15.februāra sprieduma daļā par nokavējuma procentu piedziņu ir pilnīgi un vispusīgi izvērtējusi visus lietas apstākļus un rakstveida pierādījumus to savstarpējā kopsakarībā, līdz ar ko taisījusi pamatotu spriedumu par prasības apmierināšanu šajā daļā, tādēļ Civillietu tiesas kolēģija pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto tajā minētos argumentus.

[8] Izvērtējot atbildētāja apelācijas sūdzībā ietvertos iebildumus un argumentus Civillietu tiesas kolēģija atzīs tos par nepamatotiem un noraidāmiem šādu iemeslu dēļ.

[8.1] Civillietu tiesas kolēģija nepiekrīt apelācijas sūdzībā izteiktajam iebildumam, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi 2007.gada 19.janvāra naudas aizdevuma līgumā Nr.GA/007 EUR (turpmāk arī – Aizdevuma līgums) ietverto pušu gribu, jo tas ir pretrunā pirmās instances tiesas spriedumam saturam.

Tas vien, ka tiesas izdarītie slēdzieni un secinājumi nesakrīt ar atbildētāja viedokli pats par sevi nenozīmē, ka pirmās instances tiesa pušu patieso gribu nav noskaidrojusi.

[8.2] Apelācijas sūdzībā izteikti iebildumi pirmās instances spriedumam, pamatojoties uz to, ka puses Aizdevuma līgumā nav pielīgušas procentus par aizdevuma lietošanu, līdz ar ko neesot pamata apmierināt prasību daļā par procentu piedziņu.

Civillikuma 1756.pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Savukārt 1759.panta 1.punkts noteic, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, šādos gadījumos par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Pamatojoties uz minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka, lai arī Aizdevuma līgumā nav tieši pielīgti procenti par aizdevuma lietošanu, kreditors var Civillikuma 1756.pantā paredzētajā parādnieka saistību izpildes nokavējuma gadījumā piedzīt likumiskos procentus tiesas ceļā, kā to arī ir izdarījusi pirmās instances tiesa izskatāmajā lietā.

Līdz ar to šis apelācijas sūdzības iebildums atzīstams par nepamatotu.

[8.3] Civillietu tiesas kolēģija nevar piekrist apelācijas sūdzības iebildumam, ka, sistēmiski tulkojot Aizdevumu līgumu, konstatējams – ja saistība nav izpildīta Aizdevuma līgumā noteiktajā termiņā, Aizdevuma līguma termiņš automātiski tiek pagarināts (neiestājas saistības izpildes nokavējums) līdz brīdim, kad kreditors brīdina parādnieku par saistību neizpildi (uzteic līgumu).

Civillikuma 1828.pants noteic – ja izpildījuma laiks ir noteikts, tad parādniekam tas jāievēro, negaidot sevišķu kreditora atgādinājumu, bet tāpat viņam nav jāizpilda sava saistība agrāk, nekā pēc noliktā termiņa notecējuma.

Aizdevuma līguma 2.1.punktā noteikts, ka aizdevums ir jāatmaksā līdz 2010.gada 19.janvārim. Tas nozīmē, ka saistības izpildes termiņš Aizdevuma līgumā ir precīzi noteikts.

Aizdevuma līguma 3.1.punkts noteic, ka, ja /pers. B/ līdz 2010.gada 19.janvārim (ieskaitot) nav atgriezis naudu, /pers. A/ jābrīdina /pers. B/ par līguma Nr.GA/007/EUR neizpildi.

Līguma 3.5.punkts noteic, ka jebkuras izmaiņas līguma noformējamas rakstiski un stājas spēkā pēc pušu parakstīšanas, ja nav noteikts citādi.

Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka puses būtu rakstveidā vai mutvārdos vienojušās par Aizdevuma līguma grozīšanu. Līgums nesatur nekādas norādes par līguma automātisku pagarināšanos, ja parādnieks termiņā parādu nesamaksā.

Pamatojoties uz minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja pienākums bija bez jebkāda atgādinājuma samaksāt parādu ne vēlāk kā 2010.gada 19.janvārī, un šī nosacījuma neizpildes gadījumā iestājas parādnieka nokavējums.

Savukārt Aizdevuma līguma 3.1.punktā norādītais brīdinājums pēc savas juridiskās dabas atbilst pirmstiesas brīdinājumam, bet nav uzskatāms par Aizdevuma līguma uzteikumu, jo uzteikums ir iespējams tikai beztermiņa līgumiem, bet Aizdevuma līgums ir terminēts līgums.

Līdz ar to šis apelācijas sūdzības arguments ir nepamatots.

[8.4] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka prasītājs tikai 2018.gada 24.aprīlī nosūtījis brīdinājumu un šis uzteikums nesatur citus prasījumus kā vien par pamatsummas atmaksu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka minētais arguments nevar kalpot par pamatu prasības noraidīšanai, jo, atbilstoši privātautonomijas principam, tā ir kreditora tiesība – prasīt no parādnieka likumiskos nokavējuma procentus, pamatojoties uz Civillikuma 1756.pantu saistību izpildes nokavējuma gadījumā. Bez tam, kā jau Civillietu tiesas kolēģija norādīja iepriekš, Aizdevuma līguma 3.1.punktā paredzētais brīdinājums nav uzskatāms par Aizdevuma līguma uzteikumu.

[8.5] Atbildētājs apelācijas sūdzībā norādījis, ka prasītājs apzināti kavējies ar prasības celšanu tiesā pēc brīdinājuma nosūtīšanas, līdz ar ko pārkāpis Civillikuma 1.pantā ietverto labas ticības principu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst šo argumentu par nepamatotu, jo tieši atbildētājs nav izpildījis no Aizdevuma līguma izrietošu saistību, ar to pārkāpjot tiesību normas un principus (līgumi ir jāpilda).

Tieši no paša atbildētāja ir bijis atkarīgs tas, cik lielu apmēru sasniegusi nokavējuma procentu summa, jo tā ir izveidojusies tieši atbildētāja ilgstošas saistību neizpildes dēļ, nevis prasītāja brīdinājuma neiesniegšanas un prasības necelšanas dēļ.

Pamatojoties uz minēto, šis apelācijas sūdzības arguments ir noraidāms kā nepamatots; apelācijas sūdzība ir noraidāma, bet prasība daļā par nokavējuma procentu piedziņu ir apmierināma.

[9] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Savukārt šī paša panta otrās daļa noteic – ja prasītājs atsakās no prasības, viņš atlīdzina atbildētājam radušos izdevumus. Prasītāja samaksātos tiesas izdevumus šajā gadījumā atbildētājas neatlīdzina. Tomēr, ja prasītājs neuztur savus prasījumus tāpēc, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis, tiesa pēc prasītāja lūguma piespriež no atbildētāja samaksātos tiesas izdevumus.

Prasītājs, ceļot prasību, samaksājis valsts nodevu 1867,90 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro* (*lietas 7.-*

9.lapa). Pie šādiem apstākļiem no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi 1871,10 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

Lietas materiāliem pievienota maksājuma kvīts (*lietas 62.lapa*), atbilstoši kurai prasītājs ir smaksājis 300 *euro* par advokātes palīdzību lietā.

Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta atlīdzības samaksai 300 *euro* apmērā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 1,12 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 432. – 434.pantu, 204.[1] pantu, Civillietu tiesas kolēģija,

nosprieda

apmierināt /pers. A/ prasību pret /pers. B/ daļā par nokavējuma procentu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, likumiskos nokavējuma procentus par laika posmu no 2010.gada 20.janvāra līdz 2018.gada 8.maijam 17 779,19 *euro* un tiesāšanās izdevumus 2 171,11 *euro*, kopā piedzenot 19 950,29 *euro* (deviņpadsmit tūkstoši deviņi simti piecdesmit *euro* 29 centi).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,12 *euro* (viens *euro* 12 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami: Tiesu administrācijai, reģistrācijas Nr.90001672316, Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000. Maksājuma mērķī norāda ieņēmumu ekonomiskās klasifikācijas kodu – 21499 un lietas Nr.C30563618. Dokuments, kas apliecina minēto izdevumu samaksu, iesniedzams Rīgas apgabaltiesas kancelejā.

Noteikt, ka spriedums daļā par naudas summu piedziņu labprātīgi izpildāms 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Vazdiķis

Tiesnese M.Ābele

Tiesnese G.Ozoliņa